

Bilag.

Kommissionen

angaaende

den tekniske Undervisning.

København, den 13. Maj 1914.

Lærlingeuddannelsen indenfor Haandværk og Industri her i Landet er hidtil i Almindelighed foregaaet paa den Maade, at den praktiske Hoveduddannelse er foregaaet hos Læremesteren (i Værkstedet), medens den teoretiske Undervisning er ydet Lærlingen gennem de tekniske Skoler. Medens den nævnte Ordning antagelig ogsaa i alt Fald indenfor den nærmest overskuelige Fremtid vil blive den almindelige, har der dog under Indtryk af de stedse vanskeligere Lærlingeuddannelsesvilkaar, som den moderne Produktionsordning indenfor en Række Fag afgiver, i de sidste Aartier indenfor forskellige Fag udviklet sig en stærk Trang til Reform paa Lærlingeuddannelsens Omraade, idet man har erkendt, at det for en tilfredsstillende Uddannelse er nødvendigt, at den unge Arbejders Kundskaber stadig vokser. Som det vil være bekendt, er Ønsket i en Række Tilfælde blevet omsat i Handling. Allerede for Aar tilbage har saaledes enkelte Fag indset, at den almindelig anvendte *praktiske* tilgrundliggende Uddannelse („Mesterlæren“) er utilstrækkelig som praktisk Eneuddannelse, og derfor tilvejebragt Adgang til tidssvarende supplerende Værkstedundervisning for Fagets Lærlinge, enten som en med Uddannelsen hos Læremesteren *sideløbende* Undervisning (f. Eks. Glarmesterskolen, tildels ogsaa Fagskolen for Boghaandværk og Urmagerskolens Aftenundervisning), eller som en *afsluttende* Afrunding af Læretiden gennem kortere eller længere samlet Ophold paa en Fagskole (f. Eks. Skomagarskolen, tildels ogsaa Fagskolen for Boghaandværk og Urmagerskolens Dagundervisning). Derimod er det kun rent undtagelsesvis, at man har truffet Foranstaltninger til i væsentlig Grad at *erstatte* Mesterlæren med en paa Undervisningsværksted dreven praktisk Oplæren, og dette skyldes da i langt højere Grad Umuligheden af overhovedet at gennemføre en fyldestgørende „Mesterlære“ for Fagets Lærlinge — f. Eks. paa Grund af det særlige Forhold, at Mesterværksted i visse Fag erstattes af Hjemmearbejdet — end Sympati for „Skoleuddannelsen“ som Erstatning for det praktiske Livs Uddannelse (f. Eks. Skræderlaugets Fagskole).

Medens det paa den ene Side maa anses for meget ønskeligt, at Staten, der ogsaa hidtil har ydet Tilskud til en Række Fagskoler, vedblivende fortsætter med at yde saadanne Tilskud, kan man ikke anse det for ønskeligt, at Staten tager *Initiativet* i disse Spørgsmaal, f. Eks. gennem Oprettelsen af stedse flere Fagskoler, og derved fraviger den hidtil fulgte Praksis, efter hvilken Statsmagtens Stilling overfor disse Bevægelser indenfor Produktionslivet indskrænker sig til en rent understøttende og kontrollerende. Statens Opgave maa være at yde Støtte til saadanne Virksomheder, der allerede bestaar eller senere maatte opstaa og som i Overensstemmelse med Fagets Ønske driver supplerende praktisk Lærlinge-